herpy

GEKONY

Raukawa gecko

Woodworthia maculata

Niewielki, nocny gekon o barwach przypominających kamień, pochodzący z Nowej Zelandii. Żyje na skałach, plażach i w zaroślach i może dożyć ponad 30 lat. Rodzi żywe młode i jest bardzo rzadko spotykany w terrariach poza krajem pochodzenia, dlatego wiedza o jego hodowli jest skąpa.

Rodzina: Diplodactylidae Dawna nazwa: *Hoplodactylus maculatus; Naultinus maculatus*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**12-18 cm** długość całkowita z ogonem
Długość życia	**30-40 lat**
Aktywność	**W nocy**
Tryb życia	**Skalny i naziemny**
Środowisko	**Tereny skaliste i lasy i łąki strefy umiarkowanej**
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**50 × 50 × 100 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**18-24 °C**
Temperatura w nocy	**10-16 °C**
Wilgotność	**50-70%**
UVB	**Opcjonalne** Strefa Fergusona 1
Pokarm	**Owady, owoce, nektar i gotowa karma**
Utrzymanie	**W parach, jeden samiec z kilkoma samicami lub w grupach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Żyworodny**
Dojrzałość płciowa	**18-24 miesięcy**
Wielkość miotu	**1-2 młodych**
Zniesienia w roku	**1**
Ciąża	**90-150 dni**

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Załącznik III**
Załącznik unijny	**Załącznik C**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Woodworthia maculata to krępy, naziemny gekon o szarych do brązowych barwach przypominających kamień. Grzbiet jest często urozmaicony czarnymi plamami i przypominającymi porosty wzorami w kolorze białym, żółtym, pomarańczowym i oliwkowozielonym, ułożonymi w poprzeczne pasy lub podłużne pręgi. Spód ciała jest zwykle jednolity i jasny. Pysk i język są różowe, a palce krótkie i szerokie, w przeciwieństwie do smukłych palców nadrzewnych gekonów nowozelandzkich.

Długość ciała (od pyska do kloaki) wynosi do 89 mm, a ogon jest tak samo długi jak ciało lub dłuższy. Łącznie zwierzę osiąga więc około 12-18 cm, a masa ciała dochodzi do 14 g. Ogon może zostać odrzucony, gdy zwierzę zostanie złapane lub się przestraszy.

Gatunek opisano w 1845 roku i był on klasyfikowany jako *Hoplodactylus maculatus*. Rodzaj *Woodworthia* obejmuje kilka blisko spokrewnionych form, które są do siebie podobne, ale różnią się genetycznie i zasięgiem występowania, np. *Woodworthia chrysosiretica* z dwoma jasnymi pasami biegnącymi od pyska do końca ogona. Gatunek jest towarzyski i często żyje w dużych grupach tam, gdzie są dobre kryjówki, jednak samce mogą bronić terytoriów w okresie godowym. Zwierzęta są płochliwe i szybko znikają w kryjówce, gdy ktoś się zbliża.

Występowanie i środowisko

Gatunek występuje wyłącznie w Nowej Zelandii: na dużej części Wyspy Północnej i w północno-zachodniej części Wyspy Południowej (Marlborough, Nelson/Tasman i Zachodnie Wybrzeże), a także na wielu wyspach przybrzeżnych. W północno-wschodniej części Wyspy Północnej żyje niemal wyłącznie na wybrzeżu, od Bay of Islands do Bay of Plenty. Dalej na południe zasięg wchodzi w głąb lądu wzdłuż centralnej strefy uskoków Wyspy Północnej i sięga do Whanganui. Gatunku brak na zachodnim wybrzeżu Wyspy Północnej na północ od rzeki Whanganui.

Żywe zwierzęta nie są wywożone z Nowej Zelandii w celach handlowych, dlatego osobniki poza tym krajem są bardzo rzadkie.

> **Naturalny zasięg:** Nowa Zelandia.

ŚRODOWISKO

Woodworthia maculata jest związana z terenami skalistymi i występuje na plażach kamienistych i piaszczystych, w szczelinach skalnych, rumowiskach, zaroślach, lasach przybrzeżnych oraz lasach śródlądowych z bukami i drzewami liściastymi. W dzień ukrywa się pod kamieniami, korą i drewnem lub w dziurach w skałach i pniach, często po kilka osobników razem. Nocą poluje na ziemi, na skałach oraz w krzewach i na drzewach, a chętnie wygrzewa się w osłoniętym miejscu przy wejściu do kryjówki, często wysunięta tylko do połowy.

Klimat jest umiarkowany i oceaniczny: łagodne lata, chłodniejsze zimy i równomierne opady. W siedliskach przybrzeżnych wahania są niewielkie, natomiast populacje śródlądowe doświadczają chłodniejszych zim. Gatunek nie jest zagrożony.

Hodowla

TERRARIUM

Wiedza o hodowli *Woodworthia maculata* jest skąpa, ponieważ gatunek prawie nie jest utrzymywany poza Nową Zelandią. Zalecenia opierają się na doświadczeniach z rodzajem *Woodworthia* w Nowej Zelandii, na siedlisku oraz na klimacie w obszarze występowania. *Dactylocnemis pacificus* i *Mokopirirakau granulatus* żyją w tych samych regionach i w tym samym klimacie.

Terrarium dla dwóch zwierząt powinno mieć co najmniej 50 × 50 × 100 cm (długość × szerokość × wysokość). Grupa 3-6 zwierząt, maksymalnie dwa samce i trzy-cztery samice, potrzebuje większej powierzchni dna, np. 80 × 50 × 100 cm. Terrarium powinno mieć wiele kryjówek na różnych wysokościach: stosy cienkich deseczek lub płaskich kamieni z wąskimi szczelinami, rurki korkowe i puste rurki bambusowe zamknięte z jednej strony. Dodaj gałęzie i gęste rośliny, ponieważ wiele populacji wspina się również po krzewach i drzewach.

Jako podłoże sprawdza się mieszanka nienawożonej ziemi i włókna kokosowego, z kamiennymi fragmentami i suchymi liśćmi na wierzchu. Terrarium musi mieć dobrą wentylację. Nie trzymaj razem różnych gatunków *Woodworthia*, ponieważ się krzyżują.

TEMPERATURA

Brak udokumentowanych temperatur dla zwierząt w niewoli. Zalecenie opiera się na klimacie w obszarze występowania: w dzień 18-24 °C, a w nocy 10-16 °C, ze spadkiem w ciągu nocy i chłodniejszymi warunkami zimą. Gatunek nie potrzebuje miejsca do wygrzewania, ale róg o kilka stopni cieplejszy od reszty daje zwierzętom możliwość wyboru. Temperatura nie może przez dłuższy czas przekraczać 28 °C, ponieważ zwierzęta pochodzą z chłodnego, oceanicznego klimatu.

Ustaw terrarium w chłodnym miejscu, z dala od okien wychodzących na południe i od źródeł ciepła. Mierz temperaturę zarówno na górze, jak i na dole za pomocą termometru cyfrowego.

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza powinna wynosić 50-70 %, a terrarium powinno częściowo przesychać w ciągu dnia. Wieczorem lekko zraszaj część terrarium, tak aby na liściach i kamieniach pojawiła się rosa. Utrzymuj jedną stronę suchą, a drugą lekko wilgotną, aby zwierzęta mogły same wybierać. Zawsze stawiaj płaską miskę ze świeżą wodą, regularnie wymienianą.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

OŚWIETLENIE I UVB

Gatunek jest nocny, ale często siedzi przy wejściu do kryjówki i korzysta z odrobiny światła i ciepła. Nie udokumentowano, że UVB jest niezbędne, ale słabe światło UVB po jednej stronie (strefa Fergusona 1) jest bezpiecznym rozwiązaniem, gdy jest dużo kryjówek i cienia. Długość dnia zmienia się wraz z porą roku: około 14 godzin latem i 10 godzin zimą. Noc musi być ciemna. Używaj słabego czerwonego światła, gdy chcesz obserwować zwierzęta wieczorem.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

Woodworthia maculata zjada głównie nocne owady i inne stawonogi: świerszcze, ćmy, małe karaczany, pająki, chrząszcze i muchy. Młodym podaje się muszki owocowe, małe ćmy, małe muchy i małe świerszcze. Owady powinny być mniejsze niż odległość między oczami zwierzęcia. Karm dorosłe zwierzęta dwa razy w tygodniu, a młode co drugi dzień, i lekko opylaj pokarm wapnem z witaminą D3.

Gatunek pije również nektar i spadź czerwców oraz zjada małe owoce. Dlatego raz w tygodniu podawaj w płaskiej miseczce trochę gotowego pokarmu dla gekonów owocożernych, rozrobionego na gęstą papkę. Resztki usuwaj po dobie.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Woodworthia maculata jest płochliwa i szybko wycofuje się do kryjówki. Nie jest to zwierzę do brania na ręce, a złapane osobniki mogą odrzucić ogon. Wieczorem niektóre zwierzęta potrafią długo ćwierkać i piszczeć z wejścia do kryjówki.

Można ją trzymać w małych koloniach liczących 3-6 zwierząt, przy dużej ilości miejsca i wielu kryjówkach. Regularnie sprawdzaj, czy nie ma śladów ugryzień na ogonach, odrzuconych ogonów i brakujących palców, które są oznaką niepokoju. Usuń zwierzę, które jest przeganiane. Samce mogą być terytorialne w okresie godowym, dlatego grupa powinna mieć najwyżej dwa samce.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Zwierzęta osiągają dojrzałość płciową w wieku 1,5-2 lat. Samce mają wyraźne zgrubienie za kloaką u nasady ogona. Samice powinny być w pełni wyrośnięte, zanim zostaną dopuszczone do rozrodu.

GODY I KOPULACJA

Kopulacja odbywa się w kwietniu-maju, czyli jesienią w Nowej Zelandii. Samiec wielokrotnie gryzie samicę w kark i głowę, co wygląda gwałtownie. Obserwuj zwierzęta, aby samica nie została zraniona, i zapewnij jej możliwość wycofania się. Zimą zwierzęta trzyma się w chłodniejszych warunkach i przy krótszym dniu, tak jak w naturze.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Gatunek rodzi żywe młode. Samica rodzi 1-2 młode rocznie, najczęściej bliźnięta, w lutym-maju roku następującego po kopulacji, czyli pod koniec lata i jesienią w Nowej Zelandii. Ciążę liczy się od owulacji wiosną i u ciepłolubnych populacji tego rodzaju trwa ona 3-5 miesięcy; w chłodnych populacjach górskich samica może nosić młode przez zimę. Dane te zapożyczono od blisko spokrewnionych populacji *Woodworthia*. Samica musi mieć obfity pokarm, wapno i spokój, a w terrarium powinno być wiele kryjówek, w których może urodzić.

INKUBACJA

Gatunek nie składa jaj, więc nie ma inkubacji. Temperatura decyduje o długości ciąży: im chłodniej, tym dłużej. Trzymaj samicę w zwykłych 18-24 °C w ciągu dnia; nie udokumentowano, jakie temperatury dają najlepsze wyniki w niewoli.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Młode należy oddzielić od dorosłych, aby nie konkurowały o pokarm. Trzymaj je w małym pojemniku z ręcznikiem papierowym lub wilgotnym mchem, płaskimi kryjówkami i płaską miską z wodą. Co drugi dzień podawaj im muszki owocowe, małe ćmy, małe muchy i małe świerszcze, opylone wapnem z witaminą D3. Codziennie lekko zraszaj i utrzymuj temperaturę 18-24 °C. Tempo wzrostu nie jest udokumentowane.

Zdrowie i częste błędy

Udokumentowana wiedza o chorobach tego gatunku w niewoli jest skąpa. Typowe zagrożenia to:

- Temperatura powyżej 28 °C, która stresuje zwierzęta pochodzące z chłodnego klimatu.
- Stale wilgotne podłoże i słaba wentylacja, które prowadzą do grzybic i problemów skórnych.
- Niedobór wapnia i witaminy D3, zwłaszcza u młodych i ciężarnych samic.
- Ugryzienia i stres w grupach, które mają za mało miejsca lub za mało kryjówek.
- Pasożyty: gatunek jest żywicielem nicieni (*Skrjabinodon*), roztoczy oraz bakterii takich jak *Salmonella*, dlatego myj ręce po kontakcie ze zwierzętami i terrarium.

Zwróć się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli zwierzę traci na wadze, nie je przez kilka tygodni lub wydaje się osowiałe.

Czytaj więcej: Kwarantanna i higiena

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.